

Messadi radunonza communal

Gievgia, ils 20 da zercladur 2024, 20.15 uras, la fermata

Preziadas votantas e preziai votants

A caschun dalla radunonza communal vegnan presentadas las suandontas fatschentas:

Tractanada 3

Rapport annual e rendaquen pils 31-12-2023

- **Rapport annual dil president**
- **Quen annual 2023**
- **Rapport dalla cumissiun da gestiun**
- **Approbaziun dil rapport e dil quen, descharscha alla suprastanza communal, all'administraziun e funcziunaris**

Il rapport cul quen annual vegn tarmess tier a tuttas casadas e publicaus sin la pagina d'internet dalla vischnaunca www.falera.net. Ulteriurs exemplars san in retrer sin canzlia communal.

Las explicaziuns tiel quen annual vegnan fatgas a caschun dalla radunonza communal.

La suprastanza communal propona d'approbar il rapport e quen annual pigl onn 2023.

Tractanda 4

Elecciuns

- **1 commember suprastanza communal (demissiun)**

Gieri Blumenthal ha demissiunau suenter 4 onns sco commember da suprastanza.

La suprastanza communal vegn a presentar la candidatura dalla successura ni dil successur a caschun dalla radunonza communal.

La suprastanza propona d'eleger la persuna proponida.

Tractanda 5

Presentaziun project per la protecziun encunter aua gronda Val da Schluein

A Schluein sesanflan 13 schischoms surbaghegiai, plirs dad els cun edificis da habitar, ella zona da prighel cotschna, ed ina gronda part dil territori habitau ei ella zona da prighel blaua, denter auter era la casa da scola. Cura ch'ei plova fermamein periclitescha la Val da Schluein era la via Alpsu H19. Bovas da glietta cun plirs 10'000 m3 tochen 150'000 m3 material san smanatschar ils territoris periclitai cun deposits da grava, malgrad ch'il dargun dalla Val da Schluein ei vegnius muniu cun ver 90 rempars. La vischnaunca ha schau elaborar in project da protecziun sin fundament da quei prighel e dallas evaluaziuns dil stadi dils onns 2013 e 2020 che cumprovan in grond basegn da sanaziun. Senza ulteriuras mesiras da segirtad vegn il prighel a crescer, perquei ch'ils rempars ein en in schliet stadi e perquei che las spundas da bovas egl intschess cumpigliau san vegnir messas en moviment, denter auter era la sbuada sut Falera. Cun realisar las mesiras da protecziun planisadas sa la vischnaunca augmentar marcantamein la segirtad encunter auas grondas, aschia che la zona da prighel cotschna e la zona da prighel blaua san vegnir limitadas sin igl indrez per retener bovas Cleus, sin il canal da deviazion e sin la zona per la protecziun dalla natira. Las surfatschas dil territori habitau ch'ei periclitadas oz fagessen buca pli part dalla zona da prighel. Il stadi dallas spundas da bovas che san periclitare la via da colligiaziun Falera – Ladir ed ils intschess dil dargun situai el vest dil territori da habitar da Falera san vegnir manteni sco entochen dacheu.

El rom dil studi conceptual ha la vischnaunca examinau bia differents concepts da protecziun e numerus elements da mesiras e cumbinaziuns pusseivlas. Il concept da protecziun prevesa la sanaziun da ver 50 rempars dil dargun ella Val da Cafegns ed ella Val da Schluein inclusiv ils gronds rempars a Parlet, in niev bassin per retener la glietta a Cleus che sa tschaffar tochen 55'000 m3 material ed ina deponia aposta per il project, la slargada dil canal da deviazion a Schluein ed in'ustanza situada avon la sbuccada dil dargun el Rein Anteriur che protegia ton la serenera sco era igl areal d'industria. Buca previu eis ei da sanar ils rempars dil dargun ella Val da Tschessas fetg teissa e savens pertuccada da bovas, cun quei che talas lavurs custassen fetg bia.

Il concept da protecziun ei vegnius tarmess allas vischnauncas vischinas da Falera e dad Ilanz/Glion, al Cantun, sco era alla Confederaziun per prender posiziun. La Confederaziun ha valitau il studi conceptual sco complessiv e d'alta qualitat. Quei resun positiv da vart dallas autoritads federalas ed il consentiment dallas vischnauncas vischinas pertuccont il concept da protecziun proponiu han intimau la vischnaunca da sviluppar vinavon il studi conceptual ad in project da construcziun e d'exposiziun. Igl emprem ha quella denton aunc sclariu las damondas aviartas ed optimau differents elements dil concept da protecziun. Cunquei ch'ei setracta d'in fetg grond project, eis ei stau necessari da far in'examinaziun ecologica. Tut las intervenziuns disavantagiusas per las valetas dalla natira existentas vegnan cumpensadas cun mesiras da revaletaziun el territori alluvial Cauma. Quella zona cumpeglia il cugn alluvial dil dargun denter il territori habitau da Schluein ed il Rein Anteriur.

Ils cuosts per realisar il project da protecziun encunter auas grondas muntan a 23 milliuns francs. Il Cantun separticipescha presumablamein cun 5.52 milliuns francs al project per proteger la via cantunala. Ils ulteriurs 17.48 milliuns francs subvenziuneschan la Confederaziun ed il Cantun per probabel ver 60%, aschia che las vischnauncas ston aunc finanziar 7 milliuns francs. La clav dalla repartiziun dils cuosts prevesa che las vischnauncas dad Ilanz/Glion e da Falera separticipeschien als rempars dil dargun el territori cumpigliau, denton buc allas mesiras da protecziun pertuccont il cugn alluvial dil dargun. La vischnaunca da Schluein finanziescha cun 6.052 milliuns francs ina gronda part dils cuosts restonts. Ultra da quei eis ei previu che la vischnaunca dad Ilanz/Glion separticipescha cun 0.117 milliuns francs e la vischnaunca da Falera cun 0.822 milliuns francs als cuosts restonts per sanar ils rempars dil dargun ella Val da Cafegns ed ella Val da Schluein. Las suprastonzas dallas vischnauncas

pertuccadas han giudicau la clav dalla repartiziun dils cuosts per ils rempars dil dargun sco adequatas e gestas (Schluein 60%, Falera 35%, Ilanz/Glion 5%) ed approbau il project, sut la cundiziun che la radunonza communal resp. il parlament communal delibereschien il credit. La vischnaunca da Schluein ha approbau alla radunonza communal dils 21 da november 2023 il credit brut da 23 milliuns francs cun la resalva che las subvenziuns cantunales e federalas e las contribuziuns dallas vischnauncas vischinas vegnien garantidas.

Ils intschess dil dargun ella Val da Schluein ed ella Val da Cafegns ein terrens da boas activs. Rempars intacts eviteschan ch'il dargun s'approfundeschi aunc dapli e san perquei gidar decisivamein a stabilir las spundas da boas sut la via forestala da Falera a Ladir (vischnaunca dad Ilanz/Glion) e surtut era el vest resp. sut il territori habitau da Falera. Perquei separticipeschan las vischnauncas da Falera ed Ilanz/Glion era vid il manteniment dils rempars existents. La clav dalla repartiziun dils cuosts risguarda commensuradamein il nez claramain pli gronds per la vischnaunca da Falera cumparegliau cun quel dalla vischnaunca dad Ilanz/Glion. A moda indirecta profiteschan las duas vischnauncas da Falera e dad Ilanz/Glion era dalla protecziun dalla via cantunala tras igl indrez per retener boas Cleus, perquei ch'ils cuosts restonts per sanar ils rempars dil dargun, adossai allas duas vischnauncas, sereduceschan grazia alla contribuziun cantunala da 5.52 milliuns francs.

La procedura d'approbaziun dil project ei vegnida instrada ellas vischnauncas da Schluein, Falera ed Ilanz/Glion cun l'exposiziun publica dil project naven dils 17-5-2024 entochen ils 17-6-2024. Quella fasa inclusiv la decisiun dalla Regenza vegn a cuzzar probabel ver 1 onn. Las lavurs da construcziun san perquei entscheiver sil pli baul igl onn 2025. La realisaziun succeda en etappas e cuoza rodund 4 onns.

La suprastonza communal vegn a dumandar il credit corrispundent a caschun d'ina proxima radunonza communal.

Falera, 31-5-2024

En num dalla suprastonza communal

Norbert Good
President communal

Ivo Speck
Menader operativ vischnaunca